

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 306/2021-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou, Malacká cesta 2/B, Pezinok, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 114/2010 po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 144/2016-27 z 18. mája 2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 26 C 114/2010 po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 144/2016-27 z 18. mája 2016 **boli porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a ich právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresný súd Bratislava I **je povinný** zaplatiť sťažovateľom primerané finančné zadostučinenie každému **400 eur**, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezů.
3. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **396,48 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezů.
4. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. apríla 2020 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu v konaní označenom

v záhlaví tohto nálezu (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovatelia navrhujú prikázať Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznať každému z nich finančné zadostučinenie v sume 9 000 eur a zároveň priznať každému z nich náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 306/2021-17 zo 4. augusta 2021 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie v časti, v ktorej namietajú porušenie označených práv (bod 1 tohto nálezu, pozn.) postupom okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 144/2016-27 z 18. mája 2016 (ďalej len „nález ústavného súdu“). Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyžiadaného súdneho spisu (26 C 114/2010, pozn.) vyplýva, že v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť 27. júla 2016, a po tom, čo Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 4 Co 325/2016-199 z 30. septembra 2016 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 30. septembra 2016“) zrušil uznesenie okresného súdu č. k. 26 C 114/2010-149 z 8. februára 2016 [najmä z dôvodu absentujúceho odôvodnenia, pozn.; (ďalej len „uznesenie okresného súdu z 8. februára 2016“)], sa predmetná právna vec vrátila na okresný súd na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Okresný súd následne uskutočňoval procesné úkony spojené s doručovaním tohto rozhodnutia a následne aj s predvolaním strán konania na pojednávanie nariadené na 24. október 2017. Zo zápisnice o pojednávaní z tohto dňa vyplýva, že pojednávanie bolo odročené, keďže okresný súd nemal vykázané doručenie predvolania právnej zástupkyňi sťažovateľov (na pojednávanie sa nedostavili ani sťažovatelia, ani ich právna zástupkyňa, pozn.), na základe čoho určil nový termín pojednávania na 23. január 2018.

4. Zo zápisnice o pojednávaní nariadenom na 23. január 2018 vyplýva, že sťažovatelia, ako ani ich právna zástupkyňa sa na pojednávanie nedostavili, pričom okresný súd konštatoval, že strany boli na toto pojednávanie riadne a včas predvolané. Zároveň z tejto zápisnice vyplýva, že poverený zástupca žalovaného podal návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 278 Civilného sporového poriadku v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „CSP“). Okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom č. k. 26 C 114/2010-220 z 23. januára 2018 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 23. januára 2018“) tak, že žalobu žalobcov zamietol v celom rozsahu, pričom žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania. Súdny spis bol následne 26. júla 2018 predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľov, o ktorom krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 10 Co 75/2018-237 z 27. septembra 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 27. septembra 2018“) tak, že rozsudok okresného súdu z 23. januára 2018 (chybne uvádzaný 21. január 2018, pozn.) potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Proti rozsudku krajského súdu z 27. septembra 2018 podali sťažovatelia dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 5 Cdo 90/2019 z 29. januára 2020 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“), ktorým zrušil rozsudok okresného súdu z 23. januára 2018, ako aj rozsudok krajského súdu z 27. septembra 2018 z dôvodu

procesných pochybení okresného súdu, na základe čoho sa vec opätovne vrátila okresnému súdu na ďalšie konanie.

6. Po vrátení súdneho spisu okresnému súdu sa pojednávanie vo veci konalo 15. októbra 2020. V zmysle zápisnice o pojednávaní z uvedeného dňa vyplýva, že tohto pojednávania sa zúčastnil len právny zástupca žalovaného, ktorý opätovne podal vo veci návrh na vydanie rozsudku pre zmeškanie podľa § 278 CSP. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 26 C 114/2010-272 z 15. októbra 2020 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 15. októbra 2020“) tak, že žalobu žalobcov zamietol a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania. Proti rozsudku okresného súdu z 15. októbra 2020 podali sťažovatelia odvolanie, ktoré bolo po uhradení súdneho poplatku na výzvu okresného súdu predložené na krajskom súde 2. júna 2021. Krajský súd o ňom rozhodol rozsudkom č. k. 10 Co 35/2021-298 z 27. júla 2021 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 27. júla 2021“) tak, že rozsudok okresného súdu z 15. októbra 2020 potvrdil a žalovanému priznal proti žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Rozsudok okresného súdu z 15. októbra 2020 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 27. júla 2021 nadobudol právoplatnosť 7. septembra 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľov

7. Proti napadnutému konaniu podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

a) vydanie uznesenia krajského súdu z 30. septembra 2016, ktorým došlo k zrušeniu uznesenia okresného súdu z 8. februára 2016, výraznou mierou prispelo k predĺženiu napadnutého konania, ako aj stavu právnej neistoty sťažovateľov;

b) napadnuté konanie sa na základe uznesenia najvyššieho súdu, ktorým tento rozhodol o zrušení rozsudku okresného súdu z 23. januára 2018 a rozsudku krajského súdu z 27. septembra 2018, vrátilo do počiatočného štádia, t. j. pred okresný súd. Tento stav napadnutého konania, v ktorom nie je právoplatne rozhodnuté (do podania ústavnej sťažnosti, pozn.), je zapríčinený „*vinou*“ okresného súdu. Predmetná skutočnosť má za následok, že právna neistota sťažovateľov trvá „*extrémne dlho*“, a to viac ako deväť rokov a osem mesiacov (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.), čo je z ústavnoprávneho hľadiska neprijateľné a neakceptovateľné. Sťažovatelia poukazujú na celkovú dobu trvania napadnutého konania, ktoré sa vedie od roku 2010, v súvislosti s ktorou došlo k porušeniu sťažovateľmi namietaných práv označených v bode 1 tohto nálezu;

c) okresný súd vykonáva jednotlivé úkony s výrazným časovým odstupom, je pasívny, nekoná sústredene a dôsledne nerešpektuje čl. 17 CSP, keď v dôsledku neefektívneho a nedobromyseľného konania, nečinnosťou a vydaním nezákonných rozhodnutí nedosiahol požadovanú kvalitu a rýchlosť rozhodnutia vo veci samej. Zároveň sťažovatelia tvrdia, že vec je po právnej, ako aj skutkovej stránke jednoduchá, má pre nich mimoriadny význam a na „... *doposiaľ vydaných nezákonných a nespravodlivých rozhodnutiach vnútroštátnych súdov*“ sa nepodieľali. Tiež uvádzajú, že aktívnej činnosti okresného súdu nebránila žiadna zákonná prekážka a ich sťažnosť na prieťahy v konaní z 21. decembra 2013, ktorá bola adresovaná predsedovi okresného súdu, sa „*minula účinkom*“.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Okresný súd k sťažnosti uviedol, že napadnuté konanie (26 C 114/2010, pozn.) je k mesiacu september 2021 právoplatne skončené, na základe čoho nepovažoval za potrebné sa k ústavnej sťažnosti ďalej vyjadrovať. Poukázal na rozsudok okresného súdu z 15. októbra 2020 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 27. júla 2021, ktorým bola žaloba sťažovateľov v celom rozsahu zamietnutá. Vo vzťahu k osobe sťažovateľa – [REDAKOVANÉ] uviedol, že tento má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa a dlhoročné skúsenosti so súdnymi konaniami, keďže okresný súd eviduje približne 110 takých, ktoré inicioval ako žalobca, na základe čoho sa ústavná sťažnosť javí „*prinajmenšom ako špekulatívna, za predpokladu, že nejde priamo o zjavné zneužitie práva...*“.

III.2. Replika sťažovateľov:

9. Sťažovatelia v replike jednou vetou stručne uviedli, že sa pridriavajú svojich tvrdení prezentovaných v obsahu ústavnej sťažnosti, pričom jej žiadajú vyhovieť v celom rozsahu.

10. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení, že k porušeniu týchto ich práv došlo najmä nesústreďenou činnosťou okresného súdu a celkovou neprimeranou dĺžkou trvania napadnutého konania.

12. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach, v ktorých sa namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.), ústavný súd vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

13. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sporová strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie (m. m. I. ÚS 96/2019).

14. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP,

podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 187/07).

16. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovatelia sú žalobcami v napadnutom konaní, ktoré sa viedlo proti Slovenskej republike, v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, ako žalovanému a ktoré začalo podaním žaloby sťažovateľov o náhradu ušlého zisku a nemajetkovej ujmy v peniazoch. V rámci konania o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti vo veci vedenej pod sp. zn. I. ÚS 144/2016 (t. j. pred právoplatnosťou nálezú ústavného súdu, pozn.) ústavný súd (v tom čase, pozn.) ustálil, že okresný súd ešte nevykonával žiadne dokazovanie vo veci samej, v dôsledku čoho nebolo možné uzavrieť, že prípadná právna alebo skutková zložitosť veci by mala byť aj príčinou dovtedajšej dĺžky konania. Vzhľadom na úkony okresného súdu vykonané v napadnutom konaní v posudzovanom období (t. j. po právoplatnosti nálezú ústavného súdu, pozn.), ktoré sú bližšie popísané v bodoch 3 až 6 tohto nálezú, obdobne nie je možné konštatovať, že by bola práve zložitosť veci (právna alebo skutková) dôvodom na predĺženie napadnutého konania v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu.

17. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na priet'ahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že to bolo aj správanie sťažovateľov, ktoré prispelo k predĺženiu napadnutého konania. Na vrub sťažovateľom z pohľadu zbytočných priet'ahov možno pripísať skutočnosť, že sťažovateľom ako strane v napadnutom konaní, ktorá vo veci podala odvolanie, vznikla v súlade so zákonom Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení účinnom v rozhodnom období poplatková povinnosť už týmto podaním, čo znamená, že sťažovateľ ako *dominus litis* mohol vyvinúť takú procesnú aktivitu, ktorou by predišiel (hoci len čiastočnému, pozn.) predĺženiu napadnutého konania z dôvodu zasielania výzvy na úhradu súdneho poplatku, čo ústavný súd zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia. Zároveň ústavný súd považuje za dôležité uviesť, že sťažovatelia v ústavnej sťažnosti prezentovali názor o mimoriadnom záujme na ukončení napadnutého konania, avšak v čase, keď im bolo (15. decembra 2017 a ich právnej zástupkyňi 5. decembra 2017, pozn.) doručené predvolanie na pojednávanie na 23. január 2017 namiesto na 23. január 2018 (správne teda: 23. január 2018, pozn.), sa ako páni sporu aktívne nezaoberali touto skutočnosťou, pričom následne podaným odvolaním, ako aj dovolaním sa domáhali zrušenia rozsudku okresného súdu z 23. januára 2018, ktorý okresný súd vyhlásil na pojednávaní konanom 23. januára 2018. Je potrebné dodať, že sťažovatelia v rámci dovolania nenamietali, že by im predvolanie

ako také nebolo doručené, ale namietali jeho „riadne doručenie“ na konkrétny deň: 23. január 2018. Ústavný súd rezumuje, že predmetná už uvedená aktivita nebola povinnosťou sťažovateľov, avšak bola v ich záujme a jej nevykonanie sa dostáva do protirečenia s ich argumentáciou prezentovanou v ústavnej sťažnosti napriek skutočnosti, že následné uplatnenie opravných prostriedkov bolo legitímnou procesnou aktivitou, ktorú nemožno pričítať na ich vrub.

18. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní ako tretie kritérium, v súvislosti s ktorým poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (m. m. IV. ÚS 22/02, II. ÚS 32/03, I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 103/09).

19. Podľa názoru ústavného súdu je priebeh napadnutého konania poznačený najmä nesústredenou činnosťou okresného súdu, ktorá nesmerovala efektívne k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľov. Ústavný súd v prvom rade uvádza, že vydaním uznesenia krajského súdu z 30. septembra 2016, ktorým tento zrušil uznesenie okresného súdu z 8. februára 2016 z dôvodu jeho absentujúceho odôvodnenia (nesústredený postup, pozn.), sa vec v období po právoplatnosti nálezú ústavného súdu vrátila na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, čím došlo k predĺženiu napadnutého konania. Ústavný súd následne identifikoval nesústredený postup okresného súdu v súvislosti s vydaním rozsudku okresného súdu z 23. januára 2018 (a na to nadväzujúci priebeh napadnutého konania, pozn.), ktorým bola žaloba sťažovateľov zamietnutá v celom rozsahu a ktorý bol najskôr potvrdený rozsudkom krajského súdu z 27. septembra 2018, avšak na základe dovolania podaného sťažovateľmi boli obe tieto rozhodnutia zrušené uznesením najvyššieho súdu a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí vytkol okresnému súdu nesprávny procesný postup, v dôsledku ktorého vyslovil porušenie práva sťažovateľov na spravodlivý proces, v nadväznosti na čo došlo aj k predĺženiu napadnutého konania. Uvádzané nedostatky nemožno považovať aj s ohľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania, ktoré sa začalo v roku 2010 a v ktorom už ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných prieťahov, za postup v súlade s imperatívom obsiahnutým v čl. 17 CSP. Ústavný súd tiež konštatuje, že v napadnutom konaní identifikoval aj obdobie nečinnosti okresného súdu v období od vykonania doručovania uznesenia krajského súdu z 30. septembra 2016 stranám konania (november 2016, pozn.) do určenia termínu pojednávania (30. augusta 2017, pozn.), keď vo veci nevykonával žiadny úkon.

20. Vo vzťahu k tvrdeniu okresného súdu o tom, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené v septembri 2021, v dôsledku čoho nepovažoval za potrebné sa k ústavnej sťažnosti vyjadrovať, ústavný súd uvádza, že ochrana základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa poskytuje vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (m. m. I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Z obsahu ústavnej sťažnosti a vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že rozsudok okresného súdu z 15. októbra 2020, ktorým okresný súd zamietol žalobu sťažovateľov a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania, nadobudol v spojení s rozsudkom krajského súdu z 27. júla 2021 právoplatnosť 7. septembra 2021. Ústavná sťažnosť sťažovateľov bola ústavnému súdu doručená 22. apríla 2020. Z uvedeného vyplýva, že napadnuté konanie nebolo v čase uplatnenia ochrany práv (označených

v bode 1 tohto nálezu, pozn.) sťažovateľov prostredníctvom ústavnej sťažnosti podanej ústavnému súdu právoplatne skončené.

21. V neposlednom rade ústavný súd uvádza, že pokiaľ sťažovatelia v ústavnej sťažnosti uvádzajú rozpor zamietnutia ich žaloby s čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čo malo mať vplyv na predĺženie napadnutého konania, ústavný súd považoval takéto tvrdenie (týkajúce sa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 3 listiny, pozn.) sťažovateľov len za súčasť ich argumentácie prezentovanej v obsahu ústavnej sťažnosti.

22. Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu napadnutého konania, správania sťažovateľov a postupu okresného súdu, zohľadňujúc namietanú dĺžku napadnutého konania a už skôr vyslovený (nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 144/2016-27 z 18. mája 2016, pozn.) príkaz konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

23. Vzhľadom na skutočnosť, že v napadnutom konaní okresný súd po podaní ústavnej sťažnosti vo veci samej opätovne rozhodol rozsudkom okresného súdu z 15. októbra 2020, ktorý nadobudol právoplatnosť v spojení s rozsudkom krajského súdu z 27. júla 2021, ústavný súd nevyhovel návrhu sťažovateľov prikázať okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

24. Prietahy či nečinnosť súdu v konaní sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah súdu voči základným ústavne zaručeným právam (slobodám). Pritom taký zásah sám nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci súdu a ako taký sa vymyká obvyklému, prieskumnému či inému konaniu. Z tejto fakticity vyplýva, že porušenie práva na primerané súdne konanie nemožno dodatočne napraviť. Možno zabrániť, aby nedošlo k ďalším prietahom (ústavným príkazom), ale už raz vzniknutý prietah odstrániť nemožno, možno len poskytnúť za porušenie tohto práva primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy.

25. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadajú priznať každému z nich primerané finančné zadosťučinenie v sume 9 000 eur z dôvodu „*extrémnej dĺžky*“ napadnutého konania zavinenej výhradne okresným súdom, pretrvávajúcej právnej neistoty, „*prežitých útrap, psychického strádania a beznádeje*“.

26. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

27. S prihliadnutím na konštatované zbytočné prietahy okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy doterajšiu dĺžku napadnutého konania a jeho štádium v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na skutočnosti opísané v bode 19 tohto nálezu, a podiel

samotných sťažovateľov na predĺžení napadnutého konania, ústavný súd považoval priznanie sumy 400 eur každému z nich za primerané finančné zadostučinenie (bod 2 výroku tohto nálezu).

28. Vo zvyšnej časti, t. j. nad rámec priznaného finančného zadostučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

29. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 396,48 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

30. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia celkom za dva úkony právnej služby pri zastupovaní dvoch osôb, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) á 88,50 eur, čo je odmena za jeden úkon právnej služby znížená o 50 % (t. j. 50 % zo 177 eur) a režijný paušál 2 x 10,62 eur v súlade s § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 13 ods. 2 a § 16 ods. 3 vyhlášky, čo spolu predstavuje sumu 198,24 eur. Trovy konania za dvoch účastníkov tak predstavujú celkom sumu 396,48 eur. Vzhľadom na obsah písomného vyjadrenia sťažovateľov z 29. septembra 2021 ústavný súd toto nevyhodnotil ako podanie relevantné pre rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu